

BIULETENIS

Nr. 3

Padaugino
K. Ž. Bir.

Atiduok Tėvynei, ką privalai.

L L K S

PRISIKĖLIMO APYGARDOS

B I U L E T E N I S

Nr. 3

1950 m. spalio mėn.

Atiduok Tėvynei, ką privalai
P R I S I K Ė L I M O A P Y G A R D O S
B I U L E T E N I S

Nr. 3 spalio mėn.

Laisvės Kovos Broliai.

Skandus smūgis, palietęs PRISIKELIMO Apygardos Vadovybę, paliko kai kurias žaizdas. To pasekoje, išėjus dviems, skirtiems prt. ir OEN, biuletenio numeriams, šis darbas turėjo nutrūkti.

PRISIKELIMO Apygardos Vadovybė dėjo visas galimas pastangas šį darbą atgaivinti.

Po ilgo laiko tarpo įeina į Biuletenio 3 PRISIKELIMO Apneperijodinio biuletenio Nr. Šio leidinio, skirto dvasiniam ir visuomeniniam parengimui, tikslas: kiek tai sąlygos ir laikas leis, įamžinti garbingai žuvusius laisvės kovotojus, kelti kovos dvasią ir pasiryžimą, nagrinėti auklėjimosi, tautinio ir visuomeninio sąmoningumo ir kt. klausimus.

Bendradarbiauti kviečiami visi VVD, visuomenininkai ir visi LK-jai. Vedama kova davė daug karžygių. Atlikta daug smulkių ir pasiaukojimo reikalaujančių žygių LK-jų, talkininkų ir bičiulių tarpe, turėta daug kautynių bei įvairių pergyvenimų. Redakcija kviečia visa tai užrašyti, kiek galint plačiau, novelių, dienoraščio ar atpasakojimo forma, siejant, kiek tai sąlygos leidžia, su praeitimi.

Redakcija tiki, kad, sutikus visų LK-jų paramą, galės ir toliau šį darbą varyti.

Broliai - Sesės, į darbą.

R e d a k c i j a

"Didžiausias laimėjimas
yra nugalėti save"

Jau septinti sunkios kovos metai, kai tu pakilan žygin, partizane. Per kruvinių brolių lavonus, per kančias, vargą, sakalų stūgavimą lvdimas, tu zengi pirmyn, į laisvę. Ir tu... šiandiena ne vienas, - LIKS susibūrusi, su tavim šiandiena kyla kovai Vakarų Demokratija.

Partizane. Parymusi prie tuščių ištremtųjų sodybų, prie daugelio per anksti išaugusių kapų, klaikaus kankinio balso skrodžamas, kulkosvaidžių ir kolchozninkams tenkamų rimbų, kurie išdrįsta tarti "dubnos" kurtinama, tauta žvelgia į tave, kovojantį dėl jos geresnės ateities. Tautos pasitikėjimas tavimi didelis. Bet, griežtomis ir pateisinimo sau nežinančiomis akimis, pažvelk save, ar esi to pasitikėjimo pilnai vertas.

Nors tavo auka yra didelė, nors tu daug dvasinimis ir intelektualinėmis savybėmis pažengiai į priekį, bet ar nerasi savyje dar daug ydų bei trūkumų, kuriuose tu privalai nugalėti.

Dažnai mūsų eilėse išgirstama: "Kas man, tegul vadai rūpinasi". Taip, vadai turi daug kuo rūpintis, daug dirbti. Jiems Tėvynės uždedama pareiga sunki. Bet ar tuo pasakymu tu pateisini save? Argi Tėvynė tik iš vadų reikalauja, kad atiduotų, ką privalo? Juk žmogus, kuris neturi siekimų, yra miręs. Argi lemta gyvuoti tai tautai, kurios sūnūs gyvi lavonai? Tu privalai dirbti, kūrėti, žengti pirmyn, kad "nesupeletum ir neeitum į kapą be likusio ženkle, kad žmogumi buvęs". Tam barai, neprasižengent drausmei, LIKS Statutui ir kitiems tau statomiems reikalavimams, gan platus. Tavo darbų vaisių laukia Tėvynė.

Vergiškai žvelkdamas į pareigą, pers lieka vergu. Argi toks žmogus, likęs vienas ir atsidūręs kritiškoje padėtyje, audebės iš jos išeiti?

Broliai. Mesk apsnūdimą ir neveiklumą, jei darjais gyvenai. Išgirsk Kudirkos žodžius, kuriais tave ragina į darbą kol jaunas esi, nes "tuomet, kada kunas ims stindti, dvasia jau susnūdus, vėlu jak prie dzebo..."

Neturi būti laisės kovotojuisvetimi tautiečių rūpesčiai ir vargai. Juos -jas turi guosti ir patarimais padėti išbristi išsudarusių kebeliųpadėčių. Jis neturi likti negirdis ar abejingas tautiečių skundų, nelaimės ar džiaugsmams.

Santykiuose su tautiečiais partizanas privalo būti mandagus ir taktiškas. Matydamas blogai darant, turi perspėti, sudrausti. Neretas svečias ir keikimasis, pasmus. Tai žmogaus nekluringumas ir neisauklėjimas neišsiauklėjimo požymis. Gal pats juos vartojantis palaikys kalbos blizgiučiais, bet tikrumoje tai tik parodo žmogaus menkumą, nesusivildymą. Ypač biuru yra tai, kad dauguma mūsų tarpevartojamų keiksmazodėjų yra atplūdę išrytų, iš tos šalies kur žmogus žmogumi nelaikomas, kur minama ir biurojama kilniausios žmogaus savybės. Keikdami dažnai pažeminame savo lietuų motiną, kuri nėra to verta.

Ta laiką, kuri sunaudojame įvairiomsnešvarioms kabboms, sunaudokime kilnesniems reikalams, gilindami asvo žinias partizaninėje srityje, lavindamies, sekdami sąjūdžio spaudą ir leidinius, kiekvienas pasirinkdamas tokius barus, kurie yra prieinami, mes ženksime pirmyn netik su ginklu rankoje, bet ir dvasiškai.

Kada nepasisiekimas ar smūgis po smūgio nuo priešo palies tave, nenusimink, neprarask vilties. Išeidamas žinojei kovon, kad

švelnius motulės gkamonėjimas vaduos viesu
lai ir darganos, jos pabučavimus, - nuolat į
tave atkreipti kolkosvaidžiai, vakarais Ne-
klos tau patalo motulė, - girios prieglobsty-
je jis sunkiai parenktas. Pažvelk tada į tų
gyvenimų, kurie, nebudami jokių kančių mir-
ties, didvyriais žengė į tikslą.

Tepranyksta tavo širdyje ir kerštas. Kerš-
tas - žemiausio, puolusio žmogaus džiaugsmas
tu kiliai kovai prieš bolševizmą ne keršto ve-
damas, neasmenišką naudą ar laimės siekiamas,
bet gindamas savo laisvę, savo tikyba.

Kada aplankys pasisiekimas, nedžiugauk, ne-
sidžiuk. Tematydamas prieš akis tik save,
tu ~~nuolat~~ nutolsi nuo gyvenimo, atsiliksi ir
- žūsi.

Šalintinas ydas bei teūkumus geriausiai
tu pats pastebėsi, tik nuolat sek sek, tirk-
save.

LLKS Tarybos kreipimasis dėl alkoholinių
gėrimų nevartojimo, kai kur pilnai įsigy-
veno, kai kur dėl buvusių nutrukusių ryšių
su aukštesnia vadovybe, pradeda įsigyventi.
Pašaliečiai LLKS narių blaivybę dūtinka šil-
tai. Daugumas šia blogybe iki šiol piktinosi.
~~Įrengdami~~ kad visas jėgas dedame ant Tėvy-
nės aukuro, kad "blaivus protas ir siela, -
laidas kovos laimėjimui", turim nuo dekti-
nės vartojimo atsisakyti ir kitas tuo reik-
kalu parengtinti.

Kai kuriuose rajonuose priešas yra užver-
baves gyventojus, kad jis gamintų dektinę
ir partizanus "vaišintų". Jam daug lengves-
nė kova su girtu, kurio protas peralizuotas
nei kad blaiviu ort.

Lietuviškas vaišingumas verčia svetį pa-
vaišinti, pamylėti, o šių vaišių pasėkos,
dėl per daug paviršutiniško galvojimo, ne-
numatomos. Laisvės Kovotojo pareiga už mei-
lę atsilyginti meile, už vaišingumą, - vai-
šingumu, o už svaigalo pirsimą - švelniu,
pagrįstu paaiškinimu apie alkoholio daromą

Žalą kaip LIKS, taip visai tautai ir kiekvienam individualiniam asmeniui.

Partizane. Priešas kas kartą deda daugiau pastangų tave sunaikinti, ieško vis naujų naikinimo būdų. Kad įstengtum jam atsispirti, privalai ir tu tobulėti, stiprėti. Pamešk neveiklumą, imkis švento darbo Tėvynei, neatidėliodamas rydieniui, kad netikėta mirtis neišrautu tavęs, lyg smilgos, nepalikus jokių ženklų, kad buvo tavo gyventa. Kartą su Maironiu tark:

- Nelenkdamas pečių po naštos sunkumų, kaip milžinas, stosis į kovą.

- - -oOo- - -

- Karxs idealistas labai vertina materiališka jėgą - savo ginklą, bet kartu nemažiau tiki ir į neišsemiama garbės, patvarumo, sąžiningumo, tautos ir Tėvynės meilės vertybę ir jėgą.

K O V Ū

S U K Ū R Ū J E

Nuo piemenėlio iki garbingos mirties
už Tėvynę.

Netekęs tėvų, Vyturėlis rado oprieglauą pas vienus ūkininkus. Naujieji jo globėjai neatstojo jam tėvų. Bėgiodamas paskui galvijų bandą, jis troško motinos meilės. Neturėdamas nei vino artimo žmogaus, Vyturėlis jautėsi nuskraustęs.

Vyturėlis jau vyras. Globėjų užguitas ir kaimynų pašiepamas, jis neieško draugystės žmonių tarpe. Laisvą laiką jis pralėidžia skaitydamas knygas.

Antroji bolševikinė okupacija. Mobilizaciją paliečia ir Vyturėlį. Kad nepadarius šeiminkams žalos, jis išvažiuoja, nutaręs vėliau pabėgti.

Vyturėliui, pabėgus iš okupuoto mobiliuojamos karuomenės, neilgai laimė šypsosi: nepasiekus to krašto, kuris jam atstojo tėviškę, jį pagauna NKVD ir nuveža į Šiaulius. Čia imeta rūsį, kur jis, drauge su kitais bendro likimo draugais, laukia nežinomos ateities.

Vyturėlis ir čia nenuleidžia rankų: nutaria vaduotis. Kyla sumanimas išsikasti. Draugai, manydami, kad tai neįvygdoma, reikia išsikasti per akmenų pamatą ir dar vieną metrą aukštyrą per žemias, juokiasi ir Vyturėlį laiko pamišėliu. Negavęs draugų paramos, susiradęs gelžgalį ar pagalį, drąskydamas žemes juo ir nagais, pradeda raustis. Rūsyje turėjo pasikloję šiaudų,

todėl žemias užmaskuoti buvo lengva.

Draugai pamatę, kad ir be jų pagalbos Vyturėlis savo sumanymą įvygdys, galop padeda. Po savaitės laiko urvas baigtas kas ti. Kai kurie bailesnieji draugai prieštarauja bėgimui, bet dauguma sutinka ir bailesnieji priversti nusileisti.

Artėja naktis. Vyturėlių su draugais ruošiasi bėgti. Pirmiesiems pabėgimas lengvesnis, todėl bėgti atsiranda ir pirmesnių. Vyturėlis laisvas pajunta po savo kojomis žemę ketvirtuoju. Bet nesuganti jam laisvę išvydusių paukščių.

Vyturėlis bėga vienas. Iki pasieks jam žinomą kraštą, jam reikia pražinksniuoti 70. km. Eina tik naktimis, pas žmones niekur neužėina ir visą kelionės laiką nieko nevalgo. Būdamas samdiniu jis niekur nevažinėjo ir mažą težinojo. Tik tas supras Vyturėlio vargą, kam teko pačiam tai pamatyti...

Suvargęs ie suplyšęs, Vyturėlis pažįs mose apylinkėse. Pas savo buvusius šeiminikus nesirodo. Retkarčiais užėina pas geresnį žmogų, paprašo grūdų, bulvių ir jais maitinasi. Visą laiką gan vargingai, praleidžia pelkėse. Kad turētu kuo užsikurti ugmį, ardo padegamuosius sviedinius ir juose esantį fosforą naudoja vietoje degtukų. Apžėlęs, sulysęs ir nužriskęs, jis greičiau panašus į klajojančią šmėklą, negu į žmogų.

Per tas pačias pelkias žygiuoja du vietos partizanai. Tolumoje pamatę bėgantį žmogų, jie pasuka ton pušėn, iš kurios tas žmogus pakilo. Priėję randa prādėtą dirbti krepšėlių, kelias šakneles, peilį, porą miltuotų akmenėlių, tarbelę kviečių, keletą bulvių, katiliuką, apiplyšusį švarką ir kitų smulkmenų.

Per Vyturėlio applankomus žmones, partizanai susitinka su Vyturėliu. Netrukus jis įjungiamas į partizanų dalinį. Smagus, patenkintas ir laimingas Vyturėlis žengia į naują gyvenimą. Čia jam duodamos lygios teisės su kitais kovotojais, draugai jo nikuomet nepašiepia. Vyturėlis atgimsta kitu žmogumi: jūdrus, sumanus ir drąsus operacijose, budrus sargybėje, mylintis kovos brolius, jis lieka visų mylimas. Bet neilgai lemta Vyturėliui džiaugtis naujuoju gyvenimu.

1945 m. rudenį Vyturėlis su broliais Ridiku ir Geniu apsistoja tarp miškų esančioje sodyboje. Auštant šeiminingai praneša, kad supa priešas. Ridikas ir Genys žūna vietoje, Vyturėliui, per lentomis užkalto lango plyšius nukovus du stribus, pasiseka kiek pasitraukti. Dar 10 - 15 žingsnių ir jau miškes. Ten išsigelbėjimas, ten jo kiti broliai likę. Stipri salvė... Vyturėliissunkiai sužeistas krinta žemėn ir apalpsta.

Stovykloje likusieji sužinoję, kad jų brolius klastingas šnipas išdavė mirčiai, rengiasi išvaduoti jų lavonus. Pagalbon atvyksta kaimyninis dalinys.

Per samanomis aprengtą žemę, skubiai žygiuoja broliai. Sušilę, akis nukreipę pirmyn, jie skubiai žengia ten, kur neseniai mirtis siuto kur gyvenimas grūmėsi prieš mirtį, tiesa prieš klastą, laisvi prieš vergus, prieš pūvančius ir gyvenimo dumble šliaužiojančius šliužus. Pakilę dūmai kalba, kad ta sodyba paliekama likimo valiai. Broliai spartina žingsnius. Aiškiai matosi

kaip vežamas turtas, varomos karvės, kiaulės, avys. Miško pakraščiu pasiekti vieškelį, kuriuo, pasotina kraujo troškulį, džiaugdamiesi, gerėdamiesi virstančių ugnimi ir pelenais žmonių triūsu, važiuoja sribai, dar tolimas kelias. - Bėgte.

Su sėjama švinu krinta atpildas. Sribai nesisitikėję, kad taip greit gimtoji žemė pareikalas ataskaitos, bėga, kur krauju pasruvusios akys veda, kas ginklą trenkdamas, kas klumpes. Vienas skribas glaudžiasi prie žemės, kurią dar taip neseniai išdavė atėjūnams. Pavogti ir jo paties ant krūtinės po švarku užvinioti lenciūgai surakino jį amžinam tautos prakeikimui. Išsiplūtosios kišenės uo įvairių privoktų virtuvės smulkmenų kalba, kokią teisybę ir gerovę neša jų šeimnininkai mūsų žemai. Likusieji, dėka nesuspėjimo užimti tinkamas pozicijas, palikę kovos laukę keletą kraujo dėmių, tautos teismo išvengia.

Išvaduojama šeimnininkė, jos sūnus ir turtas. Paimtas prieš numestas kolkosvaidis ir 790 sovinių, automatinis pistoletas ir du šautuvai. Bet o pavėluotax valanda. Šeimnininką, vyturėlį ir brolio Ridiko lavoną spėjo pagropti tie, kurie Azijos dykumų auginti, jų keršto net kokiam gyviui sotinti. Brolio Genio lavonas, išvažuojant padėgus sodybą, paliko liepsnose.

Iš apalpimo atsigavęs Vyturėlis, drauge su brolio Ridiko lavonu, Tytuvėnų mieste - lyje pametamas ant grindinio. Čia jį spardo okupantai, sribai, kurio kovos laukę metę ginklą, prieš lavoną ir vos alsuojanti kraujuose skendintį ir ginklo netekusį virsta tikrais "didvyriais", ir jų žmonos.

I sribų klausimus, nepaisydamas jų smugių ir žvėriškų šūkavimų, Vyturėlis ramus, tylėli. Su tautos išdavikais jis nekalba.

Po kiek laiko ateina gydytojas.

- Ar nori, kad pagydytume?

- Noriu greičiau mirti už Tėvynę, - iš sužeistojo krūtinės išsiveržia žodžiai.

- Kas tu toks?

- Lietuvis.

- Kur tavo draugai?

- Nesakysiu. - drąsus ir grieštas, bet silpnas, atsakas kraujo trokštantiems.

Po kelių, merdėtų ant grindinio, valandų Vyturėlis, su meile žvelgdamas į tėviškės padangę, su ~~gukukiu~~ gaileščiu į tuos, kurie dėl asmeniškios naudos, bijodami vargo, išdavė savo žemę, savo motina, save, spardomas ir mindomas, amžiams užmerkia akis.

Paoplūdes kraujuose, skausmą raižomas ir spardomas tautos prakeikimo užsipelnusių išdavikų, Vyturėlis parodė mums, kad, Lietuvis kančiose ir mirties akyvaizdoje moka būti ramus. Iš ji krūtinės išsiveržia žodžiai "noriu greičiau mirti už Tėvynę", amžiams kalbės mums, kad lietuvių tauta, kol tik jos sūnūs krūtinėje jaus plazdančią gyvybę, kol tik jos sūnų akys regės tylius karžygius, nepavergiama.

Vyturi. Tavo kilnūs aukos ir pasišventimo pavyzdys vos mus laimėti arba mirti.

Užrašė Ainis

oOo

Laimingai tautos ateičiai žiaurus gyvenimo isakymas reikalauja ne vien kurybinio darbo, bet ir kraujo aukų.

-- oOo --

A. A. LIZDEIKAI, ŽUVUSIAM 49.03.10.

Vidurnakčio juoduma, juodame kely,
Lyg išgirdau baltų žuvėdrų klyksmą.
Ir štai, lyg balendžiai, praskrenda balti
Keturi mėtai sparnais tavo šypshio.

Tavo klaikių naktų nesuskaitau:
Jos, lyg lelijos, ežeran nuplaukia,
Kad tavo krauju ženklinta matau
Sapne Tėvynės balta lauka.

O, Žiūri, vidurnakčio tamsaus.
Neveltui vardą ėmei krivio seno....
Glaudei Tėvyne - tave ji glaus
Glaudžiai rankas ištiesus - sūnau mano.

Tu išlydėjai ja visa Golgotos kelią,
Matei jos širdį pavergta... ir delnus.
Judas tebedrasko dar velėną žalia
Auką išniekinti, ja vest ant kalno...

Jė bučiniį jautei savo lūpom,
Dėmę palikai jam baltutėliam sniege.
Tenemano jis, kad ta auka suklupus
Jau neadbundamai vergtu užmiega.

O minutėle, tiktai viena žingsni
Nuo jos krūtinės jis tave atplėšė,
Ant aukuro tavo paskutinio mirkanio
Jau ryt prisikėlus Tėvynė ilsėsis.

Šy sni kilnus vidurnakčio tamsaus,
Neveltui vardą ėmei krivio seno.
Kada varpai gausmus suglaus,
Kartos Tėvynė: - Sūnau mano.

P O T Ē V I Š K Ē S

P A D A N G E

K a s t y t i s

TU SUNKIAI NUSIKALTAI PRIEŠ

LIAUDI ...

... Š. M. spalio mėn. 17 d. tamsta turi atvykti į Kėdainių a. Karinį Komisariatą. Atvirkimas punktuolus ir būtinus, - taip skambėjo spalio 16 d. vakare gauto pranešimo galas. Kam? Kokiems galams jiems ma - nės prireikė? Rodos dokumentai tvarkoje, gi šiaip jokių kita reikalų irgi nepanašu, kad galėtų atsirasti. Ištiesos minčių virtinės, įvairūs spėliojimai, tačiau mintis, kad nieko gero nežada tas kvietimas, stovėjo virš visų. Bet vykti vistiek reikia. Gal irlainingai viskas baigsis...

Prie Kėdainių a. Karinio Komisarjato laukia šešetas vyrų. Vieni jų senesni sėdinėja ant čia pat esamų suoliukų, kiti kiti jaunesni stovyniuoja. Prisidedu ir aš prie bandrojo laukimo, nes pasikalbėjas sužinojau, kad viršininkas išėjęs ir žadėjęs greit sugrįšti.

Laikrodis rodė lygiai pusė vienuolikos, kai iš Komisarjato išėjo aukštas, juodbrūvis rusas. Jo pilkos milinės anpečiuose

Žibėjo dvi ar trys žvaigždutės. Žvilgterėjęs į vieną ir kitą pusę ir pamatęs pulkelį laukenių vyrų, paklausė storu balsu:

- Pernarava jiest?

- Jiest, - atšakiau pašokęs nuo suoliuko.

- K.....? - vėl pastatė klausimą iš vieno žodžio, kurio buvo visiškai tiksliai ištarta mano pavardė.

Tėigemai linktelėjau galva. Po to ilgasis dingio duryse, klausimų davėjas. Jau čiaū, kad esu patekęs į spastus. Juk jeigu jis, kuris mane pirmą kartą mato, žino mano pavardę ir gyvenamąją vietą, tai tikrai esu labai reikalingas. Žmiau gailėtis, kad atvykau, o sąmonėje ėmė kažkas kuždėti: "bėk, jei nori laisvas būti, nes papulsi", tačiau kažkodėl nesiryž au. Kilęs galvoje "gál ir nieko" privertė atsisakyti nuo bėgimo.

Praslinkus keliolikai minučių, duryse vėl pasirodė tas pats ilgasis, kuris pareikalavo iš visų esamų vyrų dokumentų. Prie to dar pridūrė, jog netrukus ateis gydytojai ir visiems reikšią stoti prieš komisiją. Surinkęs visų vyrų dokumentus ir, metęs gilų žvilgsnį į mano fotografiją, ant karinio bilieta, vėl pasuko pro duris atgal.

Netrukus atėjo du gydytojai, o keliomis minutėmis vėliau ir patys Komisariato "nacionalininkai". Ilgojo ruso žodžiai pasitvirtino: komisija buvo sudaryta. Tačiau tai, kas vėliau teko patirti, dabar iškelia manyje mintį, jog ši komisija, jog stojusieji vyrai ir visą kita, atliko ne savo tikrą paskirtį, bet NKVD suruoštą vaidinimą. Be abejo tie vyriškiai buvo NKVD agentai, kuriems buvo duotas uždavinys, mane sekti. Tai tvirtina ir tas faktas, kad komisijos cemonijos ir dokumentų atidavimas jų savi-

ninkams buvo per daug greit ivygydytas, kas tarybinėje santvarkoje visiškai neįprasta.

Bendroji komisija /joje dalyvavo du gydytojai ir keturi rusai/ savo darbą spėjo baigti ne ilgiau kaip per pusvalandį. Kada, vieno ruso paliepti, užlėpome į antra sukšta /būsia atiduodami dokumentai/, džiaugiausi laimingas ištrūkęs ir tariau, kad viskas baigsis gerai. Sužeista ranka, kuri man kėlė daug nerimo, pavyko išsukti nuo tų sybės geriausia ir daugiausiai naudojama tarybinų pareigūnų priemone - me - lu.

Besidžiaugiant geru pasisėkimu, nė ne - pastebėjau, kad visi jau atsiėmė dokumentus ir kad atliekęs tik aš ir dar vienas pusamžis žmogus. Praėję jau su juo kalbėtis neteikšmingais dalykais. Praėjo pusvalandis imi daugiau mums besikalbant, tačiau dokumentų atsiimti mus nešaukė. Net ir tie, kurie atidavinėjo dokumentus, iš kambario išsiskirstė į kitus kabinetus.

Šiandien net juokinga prisiminti, koks vaikiškas nesupratingas tada buvau. Laukiauk dū umentų, kurių niekas negalvojo man duoti, o pastatytą mane saugoti žmogų /grėičiausiai civilį skriba/ nenumačiau esant ma no sargu.

Netrukus laiptais į viršų užlipo ilgasis rusas su kažkokiu kitu nemažo ūgio asmeniu, kuris vilkėjo ilgą, diržu sujūstą, odinį palatą. Jo pailga veida puošė tamsūs plaukai, kurie kyšojo iš po civiliškos kepurės.

Nepažįstamasis, pasukęs į kairę laiptų pusę, su savo palydovu, įžengė pro vieno kabineto duris. Nepraslinkus nei penkioms minutėms, ilgasis vėl išėjo iš kabineto ir priėjęs prie manęs, parodė ranką į to kabineto duris sakydamas:

Nesuprazdamas, kuriam reikalui mane ten kviečia, palikau savo bendro laukimo draugą ir keliais žingsniais atsidūriau prie durų. Įėjus į vidų, juodasis vyras lai kydamas rankas šoninėse palto kišenėse, ty kiai prisiartinio prie manęs per porą žingsnių ir pro dantis, kuriuose spindėjo viens ar du auksiniai, iškošė:

- Ružion imiejiš? -
- Niet... Kam ji man... - sumišęs atsakiau ir pajutau, kad visu kūnu prabėgo lyg elektros srovė. Dabar tik aiškiai supratau, kas įvyko. Tuo tarpu ankavedistas, įsakeš rankas pakelti aukštyn, smulkiai iškratė, nepamirždamas pasižiūrėti ir porfelį, kurame, lyg nujauzdamas nelaimę, buvau įsidėjęs didesni lašinių gabalą... Kol prmas visa tai atliko, antrasis stovėjo užpakalyje manęs, tur būt irgi pasiruošęs bet kokiam netikėtumui. Padaręs kratą ir nieko įtartino neradęs, mano kratytojais, paėmęs mane už rankos, privedė prie langų ir parodė žemyn į Gedimino gatvę, sakydamas.

- Vidiš mašinu? - Idi.
Gatvėje stovėjo taksi. Ankavedistų lydimas ir įspėtas, kad nesidairyčiau, nulipau laiptais žemyn ir, lengvai pastumtas, sėstelėjau au minkšton sėdynėn. Šoferis užvedė mašiną, kuri lengvai stryktelėjo pirmyn ir nurie dėjo Gardino gatve.

- Š sudiev, laisvė..... - lyg kažkas sušuko mintyse.

Pr ie pat kalėjimo, garsiai signalizuodama, mašina skimirkai stabtelėjo. Tuo pat kairėje gatvės pusėje prasivėrė platūs mediniai vartai. Mašinai ivažiavus, sargybinis vėl juos sunkiai uždarė. Išlipus

iš mašinos atsivėrė dviaukškščio, berods, mū
minio pastato vaizdas, prie kurio durų sto-
vėjo sargybinis. Manasis palidovas, davęs
įsakį man žengti pro duris, o pats, eidamas
užpakalyje ir garsiai komanduodamas "aukš-
tyñ", "kairėn" ir dešinėn" vingiuotais
karid oriukais nusivėrė į didelį erdvų kam-
barį. Beveik kambario galė stovėjo ilgas
raudo nu skuduru užtiestas stalas, ant ku-
rio stovėjo telefonas ir gulėjo keletas by-
lų. Prie stalo vidurio sėdėjo kiauliškai nu
tukęs ir be galo didele miline užsivil-
kęs rusas. Anžiaus jis galėjo turėti apie
60 metų. Ant jo begalo didelio snukio bu-
vo už suktas geras gabalas merlio tvars-
čio. Buvo aišku, kad tai pats vyriausias
šios įstaigos viršininkas. / su ju netrukus
buvo susipažindintas/. Be to, už to paties st-
lo sėdėjo dar du oniformuoti, matomai, žeme-
sni, betį irgi viršininkai. Netoli jų
sėdėjo atsisėdo ir manasis suėmėjas. Man
gi buvo paliepta sėstis ant taburetės, ku-
rį buvo pastatyta vidury kambario prieš
"viršininkus".

Kai p ir paprastai, pirmiausiai storuliui
viršininkui turėjau pasisakyti pavardę,
vardą, tėvo vardą, gimimo vietą ir kitas
smulkmenas. Kada jį patenkinau atsakymų,
šis, atrodo, įauzdėdamasis galiūnu, įsis-
pyręs akimis tiesiog į mane šūktelėjo ru-
siškai:

- Tu banditās.

- Ne, aš ne banditās, aš mokytojas, -
bandžiau teisintis, matydamas, jog šis žo-
dis nieko neparodė, kad jie ką žinotų.

- Meluoji. Kaip tu ne banditās. - sušuko
rusiškai viršininkas. Tu buvai ginkluotoj
bandijoje, bet kaip tapai sužeistas, išlin-
dai, apgaudamas tarybinius organus. Ir ta-
vo brolis J.... buvo banditās, bet jau se-

nai užmuštas, o šeima išvešta. Gi dabar tu su banditais dirbi palaikai ryšius, užtai ir esi banditas.

Matydamas, kad kai kas jau jiems per daug gerai žinoma, prašau, kad duotų vertėją, nes man esą sunku rusiškai viską gerai suprasti ir pasakyti. Tuo pačiu galvojau, turėdamas vertėją, turėsiu progos geriau jį klausimus atsakyti.

Buvo aišku, kad nebėra reikalo gintis kas įvyko praeityje. Bijoju, kad nebūtų išduota, jog priklausau OS. Nors ir tvirtina, kad aš dabar esąs banditas, tačiau jokių tikrų faktų nepateikė.

Netrukus iš dežuruojamo atėjo ir vertėjas - jaunas ruselis, mokąs lietuviškai. Dabar jau geriau buvo galima susikalbėti. Per jį nupasakoju, kaip buvau sužeistas ranka, kaip slapsčiausi ir visa kita, kas jiems jau buvo žinoma. Kiek įmanydamas stengiausi nors sušvelninti padėtį. Tačiau jį visą kitą jis tik sušūko "vrioš".

Dar kurį laiką pakamontinėjęs apie praeitį, storulis pradėjo gvildinti dabartį. Matyti, jam tai labiau rūpėjo. Girdėdamas tiksliai dvejojus mano atsakymus "ne"ie"ne" žinau", manasis tardytojas sušūko:

- Tu, matyt, nežinai, kur esi patekęs, Čia - pareiškė - yra Kėdainių a. aukščiausias žvalgybos organas - MGB. Mums priklauso ir Josvainiai ir Pernerava, ir kiti valščiai. ... Mūsų tikslas yra žvalgyba, sekimas tarybinių priešų. Mes viską sužinome, kur kas dedasi, nes turime šimtus agentų. Ir tu čia patekai. Mes apie tave puikiai viską žinome, o tu drįsti mums ekiplėškai meluoti. Žinok, kad už melavimą būsi baudžamas /čia jis man nurodė kažkokius straipsnius ir paragrafus/.

tačiau jo tvirtinimas, kad jie viską apie ma ne žino, nė kiek manęs nepaveikė, todėl ir toliau nieko kito nesakiau, kaip tik "ne" ir "nežinau".

- Kaip tu, svolačiau, nieko nežinai apie banditus ir tvirtini, kad nepalaikai ryšių su jais, - baisiai įtūžęs sušuko viršininkas. - Kas gali tavimi tikėti, - kalbėjo pats stebėdamasis. - Ketvirtį metų, kaip gyveni kaime, kur kiekvieną naktį vaikšto banditai ir sakaisi nieko apie juos nežinąs. Kaip taip šlykščiai drįsti mums meluoti. Banditams kaip tik tokie kaip tu ir reikalingi, kurie vis sakytu ne ir ne.

- Esu kaltas, kad nestojau karuomenėn, slapčiaus, kad melavau komisijon stodamas - bauskite. To aš nesiginu. Ko nežinau, ne galiu prisipažinti ir neprisipažinsiu. Juk jūs reikalaujate, kad aš nemeluočiau, tai kaip man prisipažinti? Tai bus melas, - dėsciau taip "ščyrai", lyg norėdamas pačia savo širdį parodyti.

Matyt, mano atsakymas ir patį viršininką sumaišė, kad, suduodamas pirštais į priešais esamą bylą /turbūt mano/, pasakė "plocho". Dar kažką pamurmėjęs su šalia sėdinčiais draugais, ėmė vertėjui sakyti, tačiau jau čia viską puikiai supratau iš jo lūpų. Ką vertėjas man išvertė, galėjo susidaryti štai kas:

- Taip, K....., blogi reikalai su tavim tu padarei didelį nusikaltimą. Tu nusikal - tai prieš tarybinę vyrausybę, prieš liaudį... Buvai ginkluotoj bandijoje, pagavai tarybinius organus, o dabar net neprisipažįsti, kad vaikixi iš vien su banditais. Tave teismas nutėis. Mums gaila tavęs, nes tu jaunas, tavo gyvenimas dar prieš akis. Kaip tu galėtum atsilyginti, atpirkti savo sunkią kaltę?

Aiškiai supratau prie ko reikalas vedamas. Nori užverbuoti šnipu. Mintyje džiaugiaus, nes man buvo vienintelis išsigelbėjimas. Tačiau bijojau, kad greitai prisileidimu galiu įgyti nepasitikėjimą, todėl nutariu su dar pavaidinti. Tad truktelėjęs pečiai's atsakiau:

- Nežinau.... Neturiu daug pinigų nei kito turto. Galėčiau idėjiškai dirbti savo darbą, organizuoti pionierius...

- Cha, cha, cha. Ghytryj. - piktai nu-traukė viršininkas. - Tu už darbą algą gauni Kaltes tokiu darbu neatpirksi. Mums to neužtenka.

- Ta i ką gi, - gaila. Reikia į kalėjimą sėsti - atsakiau, lyg susigraudinęs dėl savo neturto.

Viršininkas, matyt, numatė, kad su manim bus su nku greit susitarti, tad kreipėsi į tą, kuris mane areštavo ir liepė jam su manim pasidaruoti. Šis įsakė stotis ir eiti pro duris.

Šio tardymo metu niekas nebuvo užrašinėjama.

- - - - -

Atsivedęs į savo kabinetą, manó areštuo-tojas ir kartu būsimasis tardytojas pasodino mane prie rašomojo stalo ant taburetės. Kol jis nusirengė savo odinį palatą, netrugdomas žiūrėjau iš antro aukšto lango į tolią einančius gatvę /prie kiosko/ žmones, pavydėdamas jiems laisvės. Jie laisvi, eina kur nori, niekas jų nevaržo... O aš čia nežinia ką turėsiu bergyventi, o pas kvi, greičiausiai, kalėjimas ar Sibiras. Krūtinę lyg kažkas suspaudė, o gerklėje radosi kartu.

Manasis tardytojas, pakabinęs palta į čia pat esamą spintą, atsisėdo prie stalo iš kito pusės, atsivertė atsineštą bylą, susiisį kojo stalčiuje popierosą ir kreipėsi mane:

- Ar rūkai? - ir pasiūlė popierosą.

Uždegęs sau ir man popierosą vėl prabilo:

- Mes kalbėsime rusiškai, Tu truputį moki rusiškai, o aš - lietuviškai. Jei kur nesusikalbėsime - išvers vertėjas. Tikslai turėsi sakyti teisybę /česnyj sliv/. Už melavimą būsi baudžamas.

Čia pat buvo pakartota, matyt, tie patys straipsniai, kuriuos jau man buvo sakęs pats viršininkas, it kokia bausmė gresia. Pasižadėjau sakyti gryną teisybę.

Susiradęs didelio formato popieriaus lapą, tardytojas ėmė užrašinėti visas smulkmenas. Čia buvo užrašyta: pavardė, vardas, tėvo vardas, gimimo vieta, tautybė, ar teismo baustas ir daug kitų smulkmenų. Po to pradėjo tardymą klausimų ir atsakymų forma /parašo klausimą, paskui pažymi atsakymą/. Pirmiausiai pradėjo liesti praiti /mao pat rusų užėjimo 1944 m./. Čia buvo svarbu, kad pasakojant neivelčiau tai, kas jims gali būti nežinoma. Čia vėl viską patvirtinau, ką buvau išpasakojęs jau anksčiau. Tardytojas viską užrašinėjo smulkmeniškai. Reikėjo būti labai apfaišram, kad neišsitarti kokių nors, atrodo ir bereikšmių, smulkmenų, nes tardytojas griebdavosi visų smulkmenėlių ir statydavo naujus klausimus. Atsakymą tardytojas visuomet stengdavosi sugauti žodis žodin. Gavęs atx atsakymą, savo klausimą performuodavo sukeizdamas žodžius ir panašiai ir sudarydavo, atrodo naują klausimą. Tuo būdu,

pastatęs tą patį klausimą kitose formose, stengdavosi suklaidinti kalboje, gauti daugiau žinių arba prieštaraujančių atsakymų.

Baigęs tardymą apie praeities gyvenimą, kuris buvo didelei mano nenaudai, tardyto jas palaipsniui priėjo prie dabarties. Iš-klausinėjo, kokius turiu draugus, su ku-riais išgeriu, atvirai pasišneku. Išklau-sinėjo gan smulkiai apie savo bendradar-bius, kurių ir pavardes išminėjo. Turėjau pareikšti savo nuomonę dėl jų politinės galvosenos.

Negaudamas iš manęs jį patenkinančių atsakymų, tardytojas griebėsi dar vieno, dažnai jų vartojamo metodo, męsti į mane nepasit ikėjimą savo draugu ir norėjo, kad aš juos išduočiau. Jis pareiškė, kad vie-na mano bendradarbė /nurodė ir pavardę/ yra pranešusi MGB, kad aš viename baliuje vien ti k.banditiškas ir antitarybines dai-nas dai nevęs. Tačiau aš atsakiau, kad pa-našių dainų neđainavau, o ji galėjo tik pameluo ti.

- Sak yk, kokius banditus žinai, - užklau-sė tardytojas.

- Nežinau jokių. Jie pas mane niekad nebuvo atėję. Galimas dalikas, kad bijo jog aš, kaipo tarybinis darbuotojas, jų neišduočiau.

- ~~Tsk~~ ių Cha, cha, cha. Tokių kaip tu, jie nebijo, bet su balana ieško, - linksmai kvatodamas pasakė.

- Zna ieš Pitė? Banditas. Nepažįsti?

-Ne.

- K..... K..... Kaip nežinai? - Juk Dotnuvoj būdamas su juo ryšį palaikėi.

- Nežinau aš iš viso jokio K....., - atsakia u.

Nesugalvodamas naujų klausimų, tardyto jas dažnai užveda pašalines pasikalbėjimo

temas. Matyt, kad ir mano tardytojo išsi-
baigė klausimų bagažas, kad paėmė nuo stalo
savo mėlyną su raudonu lanku kepurę, pakė-
lęs ją ant piršto apsuko ir tarė:

- Nu, kak, graži "furaška"? Kaip tau ji
patinka? Turdūt labai nekenti?

- Nie ko sau, graži, - atsakiau, - Raudona
spalva su mėlyna derinasi.

- Ar nenorėtum tokios kepurės nešioti? -
vėl paklausė.

- Aš žinau, kad man tokios kepurės jūs
neduosite nešioti. Juk aš tiek daug esu nu-
sikaltes...

- Kodėl? - Mes visuomet galime duoti ją
nešioti. Štai galima tuoj paleisti. Išva -
žiuiotum, pav., į Vilnų ir nešiok, - aiškino
dardytojas.

Supra tau, kad reikalas vėl varomas prie
užverbavimo. Dabar tiktai švystelėjo gal -
voje mintis, kad gal dar jie manim pasiti-
kės. Tad ėmiau dar geriau vaidinti.

- Net ikiu. - Jūs netikit manimi, kad aš
nieko apie banditus nežinau, taip kaip aš
galiu tikėtis jums. Juk aš tiek daug nusi-
kaltes... Netikiu, kad paleisit...

- Ot, mes galim viską padaryti. Galim
tikrai duoti tokią kepurę nešioti. Ją kai
pamato banditai, tai viską metė ir bėga,
nes mes kovojam už idėją, už tarybinę tė-
vynę, už laudį...

Štai, kodėl jie bėga, - net susijaudi-
nęs dėstė tardytojas - tai, už ką jie kovo-
ja.

Tuo tarpu į kabinetą įėjo kažkoks: uni -
formotas rusas ir pasisaukęs mano tar-
dytoją, ėmė patyliai su juo kalbėtis. Iš-
jū kalbos supratau, kad jie mane labai il-
gai negali laikyti. Į kalėjimą, matyt, kiš-
ti nenorėjo, tad dėjo visas pastangas gau-

ti reikalingą žinių, užverbuoti ir kuo griečiausi ai paleisti, kad niekam nekiltu dėl maęs itarimo.

Išėjus tam rusui, vėl kaip niekas nieko kreipė si į mane;

- Nu, skaži časny, slov. Kaip tu žiūri į tary binę valdžią, į tarybinę santvarką? Ar pat enkintas ja esi? Juk tavo brolis nušaut as, šeima išvešta... a - a?

- Ne turiu ką į tai atsakyti, - atskiau nuleidęs galvą. Sunku buvo susilaikyti nepasakius, kad esu priešas Nr. I.

- Sa kyk, kaip tu atpirksi nusikaltimą, padary ta prieš laudį? - vėl meti man tą patį klausimą, kuris man jau buvo duotas. Kaip ir pirma, panašiai ir dabar, jam at sakiau.

- Sa kyk, kas bus, jei mes parodisim tau motiną. - taip smarkiai sušuko, kad aš net nusigandau. Tačiau daugiau nusigandau ne nuo jo šauksmo, bet nuo minties, kad gal jau mano motina suimta, kuri buvo perbėgusi iš rusijos ir slapstėsi. Aš ja gi tvirtinau, kad motina tebegyvena rusijoje. Tačiau greit nusiraminau, kai supratau, kad ji e tik siūlosi pervešti mano motiną ir bro lį iš Sibiro.

- Mi lijomus duočiau, kad tik galētu motiną..

- Ne panimajęs. - staiga nutraukė. Lauke tamo, Manasis tardytojas idėjo nebaig ta rašyti bylą į stalčin, pasakė, kad po valandos vėl ateisias, O vertėjui liepė mene vestis į džiuruojamąjį

Dėži uruojame, vertėjo saugomas, išsidėjau gal dvi valandas. Sėdėjau ir galvojau niekieno netrugdomas, kaip ta visa ceremonija baigsis. Svajojau apie gyvenimą, bet tūtai pat nori, kad pasakyčiau, "česny slov"- išduočiau ką nors. Geriau sėsti į klėją, bet nebūti išdaviku - nutariau.

grįžo pagaliau ir tardytojas. Atsinešęs į dežurką, mano byla, pabaigė ją tvarkyti / iš tardymo apie dabartinini mano gyvenimo nieko nebuvo užrašęs/, paskui perskaitė /vertėjas vertė/ ir liepė ant kiekvieno puslapio apačios / pirašyti lapai buvo 3 / pasirašyti. Taip sunku buvo rašyti ant tų popiergalių, kuriuose tik skambėjo "oriužonaja bandija, g grupa" ir on.

Atlikus tai, tardytojas liepė man keltis išeiti pirma jo. Komanduodamas, kur eiti, nusi-vedė mane į kitą kabinetą, kur už stalo sėdėjo oniformuotas, kokių 35 - 40 metų rusas. Kaip vėliau teko isitikinti, tai buvo majoras Ragožinas, Pasodino mane priešais ant taburetės. Kažką trumpai tarp savęs pasišnekėjo. Po to mai. Ragožinas į mane prabilo :zke

- Kelintais metais esi gimęs?
- Dvidešimį septintais, -atsakiau .
- Meluoji?. Kam tu nori mus apgaulinėti?

Aiškus dalykas, kad tu turi daugiau metų, kaip dvidešimt vienus. Mes per daug jau gerai mokam spresti ir pažinti žmogų iš veido bruožų, nes per mūsų rankas pereina tūkstančiai žmonių.

- Bet aš turiu dokumentus.

- Nevažna tavo dokumentai. Supras, kad jei mes pėgėme iššifruoti tavo veiklą, tai amžius sužinoti - smulkmena. Tavo dokumentai suklastoti - esi 1925 metais. pas mus taip pažymėta.

Nebuv o reikalo ir čia gintis.

Maj. ragožinas, pasirodė, irgi norėjo tikti

išgauti iš manęs antitarybinių žinių. Jis pasirodė truputį iškalbingesnis už, gerta jo sėdinti, mano tardytoją. Tačiau ir į jo iškalbingumą buvo atsakyta "ne" ir "nežinau." Priešakęs man pamokslų ir įrodinėjimų, kad būtų tikra kvailistė tikėti mano žodžiais, kis nukripo į politiką.

Tu, kaip mokytojas, orientuojies politikoj, kreipėsi jis į mane. sakyk, kaip tau atrodo, ar ateis čia anglai ir amirikonai ir ar laukia jų?

Netikiu kad ateis, - atrėžiau, - nes jie tik liežuvė mada, o kariauti nenorė, buvo taip užėjęs noras pasakyti "tikrai ateis ir labai laukiu".

Panašio, prabilo Ragožinas, - nors jie ir kariautų, vistiek neateis, Mes nebijome atominės bombos. Mes tikim turime bakterijinę bombą, kuri daugiau padarų negu atominė. O be to mes kariaujame už liaudį, už tėvynę...

Gąvojau, koks šlykštus melas yra ir nėra masto išmatuotitaro jusų žodžių ir darbų.

Išdėstęs tai kreipėsi į mano tardytoją, liepdamas manę vestis.

Vėl atėjome į dešurką. Po trupos tūlos, tardytojas staiga prabilo:

Klausk, k....., juk laisvė yra brangi ir tu ją, tur but, įvertini. - Žinoma aš viską padaryčiau, kad kas man atiduotų dėdėmąs labai susijaudinęs.

Tai štai. Tu turi sužinoti, susekti ginkluotą bandiją pramešti mums. Mes ją sumušime. Jei tai pasižadai padaryti, tai tu gyvesi laisvėj ir atpirksi savo nusikaltimą.

Bet kaip sužinoti? - dėjaus giliai mašta. Gal jie manęs saugosis? O jei pasižadėsiu ir nepadarysiu tai kas iš to ...

- Turį padaryti.

- Bet kad aš nežinau, nei kaip pradėti veikt. Kad jūs maždaug nurodytumėt, juk tam dar būi turit daugiau patirtimo...

- Taip, aš nurodysiu, kaip reikia veikti
atsakė tardytojas.

Tuo tarpu į kabinetą įėjo viduramžis, kai
linišas, epsivilkes, juodbruvis žmogus, kuris
buvo daug artimesnis žydai, negu lietuviai.
Pasiklausė tardytojus, kaip sekasi darbuotis
su mašini.

- Ar pasakė ką nors?

- Nieko...

- Svolač, tu, bandite - šaukė, kumščiu už-
simojęs ant manęs nepažįstamasis asmuo.

Kaip tu drįsti taip meluoti ir tiki mus
apgauti, šunie, tu. Ką gali tikėti tavo kai
lais įrodinėjimais, kad nieko nežinai. Jei-
gu tu nori, kad mes tave paleistume iš pa-
tikėtume, tai turi duot mums ką pradžiai -
duoti pradžiai. Tada mes matysime jog nori
mums dirbti, o ne taip "dusakaklirit".

- Ką aš padarysiu, kad nieko nežinau, - at-
sakaau... Dirbti pasižadau. Jei nepasitikite,
sodinkite į kalėjimą.

- An oma, kad reikialų teisti ir baikta,
drauge tardytojau. Aš jusų vietoje būdamas
jokiu būdu nepasitikėčiau. Jis tik kombinuo-
ja, kaip iš čia greičiau išstrukti, o paskui
bėgs į banditus, kaip velnias... aiškino tar-
dytaju į tikrai mano mintis atspėdamas.

Tačiau tardytojui, matyt nelabai patiko jo
pamokymai ir jis jį mandagiai paprašė, kad
paliktu tik mudu. Jam išėjus, tardytojas vėl
kreipėsi į mane:

- Dėmar aš tau nurodysiu, kaip reikia maž
daug pradėt dirbti. Ot, štai, pav. sumėtes
kokį ners reikala, nueik pas kokį "kulaką".
Paroūd amas, kad juo pasitiki ir, kad žinai
jog jis ne komunistas, gali jam vika pasakyti
apie save: kad brolišk nušautas, šeima išveš-
ta ir pan. Gali pasakyti viską nebijodamas,
nes mes tave žinome. Pasakyk, kad esi nepate-
nkintas tarybų valdžia ir t.t. Kis pradės
tavim patikėti. Kitą kartą užėjęs pasakyk,

kad nori padėti partizanams ir pavyksio k
pė kulkas" parinkdamas partizanų vardus au-
kų. Jis tave su partizanais tikrai suves.
Susitkęs partizanus vėl daryk visą, kad
jie tavim pasitikėtų. Jie paskui pas tave
ir į namus ateis. Na, o paskui pritaikęs
proga, turėsi mus pranešti ir mes sumušim
-sušuko.

Suprantu. -atsakiau galvodamas, kad to tai
niekada iš manęs negulauksit.

- Taip ir panašiai dirbama paprastai žmo-
nių tarpe, -aiškino toliau šetonišką darbą
mano "Mokytojas". Intėlagentų tarpe reikia
kitaip dirbti, kitus medotus taikyti. Štai,
pav. savo pažįstamam bendradarbiui pasipasa-
kok, kad esi buvęs bandijoje, kad dokumentus
turi suklastotus ir pan. To ir pakaks. Vė-
liau apie tą pašnekesi praneši mums. Be to
kievienu momentu reikia sekti pasikalbėjimus,
išsireiškimus apie tarybų valdžią ir pan.

Aišku... Na, pabandysiu -lyg džiaugdamasis
atsakiau.

Dabar reikia pasižadėjimą pasirašyti, pri-
minė man "gerasis pedagogas" ir, paėmęs
lapelį popieriaus, savo ranka rusiškai pa-
rašė. Paskui padavė man ir liepė pasirašyti.
Tai buvo pasižadėjimas būti MGB agentu. Bu-
vo įrašytas ir mano pasirinktas slaptavardis
"Strasdas" imat, pagalvojau, kad tam gan
kščiai skirtagyventi vieta-miškas. Pabai-
gojė buvo įrašyta, kad už bet kokiose ap-
likybėse išduotą šią paslaptį būsiu baudži-
amas, pagal įstatymus 25metus kalėti

Pasižadėjimą pasirašiau.

Pasižadėjęs į parašą tardytojas iškilmin-
gai pasakė:

-Jei gerai dirbsi - mes sugrąžinsime mo-
tiną ir brolių, o be to, ir pinigų tu-
rėsi pilnas kišenes. O jei bandysi mus ap-
gauti ir vėl bandijon išeiti -būsi užmuštas
kaip ir tavo brolis.

Toliau nurodė, kad su pranešimais turė-

siu atvykti tik į Kėdainius, pas maj. Ragožiną. Kiek pamenu berods Petro Cvirkos g-vė Nr.-- Nustatęs atvykimo datą ir dar priminęs, kad turiu visa tai laikyti didžiausioje paslapy, tardytojas pareiškė: ~~parad~~ Lauksiu su rankas prakleidęs ~~parad~~ parodė tiek žinių.

- Gerai.

Paskui atidavė dokumentus, pridurdamas, kad galiu dar važinėti net į Krekenavą, Panevėžį, nes ten manęs niekas neareštuos, palidėjo mane iki sargybinių ir liepė jam atidaryti šoninius vartelius.

Kai užpakalyje pasigirdo vartelių trenksmas, nuo širdies tartum akmuo nusirito. Iš karto netikėjau, kad esu laisvas.

Laikrodis rodi lygiai tris valandas po vidurnakčio. Štubiai žengdamas ~~gxxxx~~ gatve galvojau apie tai, kas įvyko, ir apie laukan tą naują gyvenimą.

- Ne maj. Ragožine ir kiti "draugiai" tariau mintyse. Manęs jau ~~xxxxxx~~ nesulauksite ir už judiškus grašius tautos smaugti nepadėsiu. Išaudėt, išteriojot šeimą, o paskutinį panorat padaryti irankiu, kurio pagalba galėtumėt ir toliau braidyti lietuvių kraujuje. Niekdos. Nors ir tūkstančiai pereina perjūsų rankas ir mokate la bė puikiai tardyti, tačiau ši syki mane paleisdami padarėte išxvsiška kvailyste. Gal būt ir busiu užmuštas, kaip jus sakote, bet aš manau spėti "prixxtā" virti" jovalo, kurio išsrėbinas nesudarys jums malonumo.

Lėngvai vėjelio blaškoma liepsna išriškina naktįje paskendusius medžių kamienus. Apie laužą būrelis vyrų. Džioviną permirkusius šautus ir linksmi tarp savęs šnekučiuojasi.

u Iš kai kuriu lūpų tyliai vos girdimai skamba "Grišiu dar Tėvynėn kartą...."

Kiekvienam nuoširdžiai paspaudžiau ranką.

Mintyse netolimos praeties vaizdas. Visa atrodo lyg sapnas. "Tu sunkiai nu sikaltai prieš liaudį" - ~~xxxxxxx~~ ausyse dar tebeskamba žodžiai. Galimas daiktas, kad ir čia daugumai esančių vyrų kadaise buvo šie žodžiai pasakyti. Ir jie išėjo & atpirkti sunkaus nusikaltimū".

1948 m.

--- 000 ---

Viename valščiujė sulinkusi, 80 metų senutė.

Ponukiai, aš savo gyvenimėlyj nemažiau to gerojo tėvelio, to mūsų mokytojaus, to išmintingojo Stalinėlio. Gal turit nors jo abrozėlį pažiūrėti.

Prie jos pribėga net kel tarėninis pareigūnais ir, paėmę už rankų veda artyn prie "tėvo" ir "mokytojo" portreto.

- Va mamyt, pasižiūrėk.

Senutė, susiėmusi rankas prie krūtinės linguodama pradeda:

- Stalinėli, Stalinėli, koks tu išmintingas. Buvo Smetona, turėjau 6 karveles, ir tą jis nežinojo, Dabar turin vieną ožkelę, Stalinėli, ir tą tu žinai. Stalinėli, Stalinėli...

-Eik, eik, boba, lauk, eik, - išstumia ją tarnautojai pro duris.

Užrašė Tautvilis

T U R I N Y S

Psl.

Laisvės Kovos Broliai.....	3
" Didžiausias laimėjimas yra nugalėti save"	4
A i n i s Nuo piemenėlio iki garbin- gos mirties už Tėvyną	8
L a u k i n u k ē A. A. Lizdeikai, žu- vusiam 49. 03. 10.	13
K a s t y t i s Tu sunkiai nusikaltai prieš liaudį.	
Tautvilis.	

— — — — —
oOo
oOo

